

Búzadara úrfi

(újgörög népmese)

Hol volt, hol nem volt egyszer egy király, annak volt egy lánya. Forgó-lódtak a kérők a királynő körül, de neki egyik sem kellett, egyik sem tetszett eléggé. Fejébe vette hát, hogy készít magának egy kedvére való férfit.

Vett három kiló mandulát, három kiló cukrot és három kiló búzadarát, a mandulát megtörte, s a cukorral meg a darával jól összegyúrta. Hát láss csodát! A királynő előtt egyszeriben egy életnagyságú ifjú állt mozdulatlanul. A királynő a ház védőszentje elé állította a mozdulatlan alakot, azután térdre burult, s negyven nap és negyven éjszaka kérte Istent, hogy keltse életre az ifjút. Mikor a negyven nap eltelt, Isten meghallgatta a nőny könyörgését, s életre keltette az ifjút, akit a leány Búzadara úrfinak nevezett el.

Búzadara úrfi daliás ember volt, nem akadt párja kerek e világon, neve szájról szájra járt az emberek között. Híre egy nap egy messze földön élő királynőhöz is eljutott. Ez a királynő elhatározta, hogy megkeresi, s magával viszi Búzadara úrfit. Készíttetett magának egy hajót színaranyból, hozzá aranyvezőket, s útnak indult. Mikor megérkeztek, megparancsolta a hajó legénységének, hogy a legeslegszebb férfit, akit csak találnak, rabolják el, s hozzák a fedélzetre.

A király birodalmában hamar híre ment, hogy egy színarany hajó kötött ki a parton. Mindenki a kikötőhöz sreglett, még Búzadara úrfi is ott volt. A királynő tengerészei nyomban felismerték, hogy csakis ő lehet a legeslegszebb férfi, elfogták hát, s a hajóra vonszolták. A királynő este hiába várta kedvesét, Búzadara úrfi nem jött el. Nekibúsult a királynő, kérdezte ettől, attól, hallotta – e valaki, mi történhetett az úrfival, mígnem nagy nehezen, hosszas keresgélés után megtudta, hogy egy távoli ország királynője rabolta el kedvesét.

Akkor a királynő elhatározta, hogy megkeresi az ifjút. Készíttetett magának három pár ezüstcipellőt, s útnak indult. Ment, mendegélt, már igen messze járt ettől a világtól, egészen a Hold anyjáig jutott.

– Adjon Isten, keresztanyám! – köszöntötte.

– Isten hozott, leányom! Hát neked meg mi dolgod erre, ahol a madár se jár?
– A véletlen hozott ide, Búzadara úrfit keresem. Láttad-e valahol?
– Ugyan hol láttam voln, leányom? Először hallom ezt a nevet. No, de várj csak, hadd érjen haza a fiam, ő minden este körbe járja a világot, talán ő látta valahol, akit keresel.

Este, mikor a Hold hazatért, mondja neki az anyja:

– Fiam, aztkérde ez a leány, láttad-e valahol Búzadara úrfit.
– Ugyan hol láttam volna? Először hallom ezt a nevet. Menj el a Naphoz, ő hosszabb ideig van fenn az égen, talán ő látta valahol, akit keresel.

A királylány ott maradt náluk éjszakára, s reggel a Hold adott neki egy szem mandulát.

– Ha bajba kerülsz, csak törd ketté – mondta neki.

A királylány megköszönte a mandulát, elbúcsúzott a Holdtól meg az anyjától, s ment tovább. Ment, mendegélt, egy pár cipőt elkoptatott, míg a Nap anyjához nem ért.

– Adjon isten, keresztanyám! – köszöntötte.

– Isten hozott, leányom. Hát neked meg mi dolgod erre, ahol a madár se jár?
– A véletlen hozott ide, Búzadara úrfit keresem. Láttad-e valahol?
– Én bizony nem láttam, ugyan hol is láttam volna, leányom? No, de várj csak, hadd érjen haza a fiam, ő sokat jár a világban.

Mikor a Nap hazatért, a királylány letérdelt előtte, és alázatosan megkérdezte:

– Napom, Nap uram, te, aki a világot járod, Láttad-e valahol Búzadara úrfit?
– Nem, nem láttam – felelte a Nap. – Hanem menj csak el a csillagokhoz, ők sokan vannak, egyikük hátha látta akit keresel.

A királylány ott maradt náluk éjszakára, s reggel a Nap adott neki egy szem diót.

– Ha bajba kerülsz, csak törd ketté – mondta neki, azután megmutatta az utat, s elbúcsúzott a királylánytól.

Megint ment, mendegélt a lány, a második pár cipőt is elkoptatta, mire a csillagok anyjához ért.

– Adjon isten, keresztanyám! – köszöntötte.

– Isten hozott, leányom. Hát neked meg mi dolgod erre, ahol a madár se jár?
– A véletlen hozott ide, Búzadara úrfit keresem. Láttad-e valahol?
– Én bizony nem láttam, ugyan hol is láttam volna, leányom? No, de várj csak, hadd érjenek haza a gyermekeim, talán ők látták, akit keresel.

Mikor este a csillagok hazaértek, kérde tőlük az anyjuk:

– Láttátok – e Búzadara úrfit?

– Nem, nem láttuk – felelték a csillagok.

Ekkor azonban megszólalt egy kicsi csillag:

– Én bizony láttam!

– Hol láttad, kicsi csillag? – kérdezte a királylány.

– A fehér házaknál, a darumadár csibéinél. Ott tartja fogva a királynő, és szigorúan őrizteti nehogy bárki is rátalálhasson.

A királylány ott maradt náluk éjszakára, s reggel a csillagok adtak neki egy szem mogyorót.

– Ha bajba kerülsz, csak törd ketté – mondták neki.

A királylány útnak indult. Ment, mendegélt, míg a fehér házakig nem ért. Koldusnak álcázta magát, látta Búzadara úrfit, de az ifjú nem ismerte fel őt, ő pedig egy szót sem szólhatott.

A palotában sok volt a lúd. Odament a királylány a szolgálókhoz, s megkérdezte őket:

– Megengednétek – e hogy a ludakkal lakjak? Őrizném s ellátnám őket.

A szolgálólányok a királynő elé járultak.

– Felség itt áll kint egy koldusleány, aki a libákat akarja őrizni. Mitévők legyünk?

– Nem bánom, hadd maradjon – egyezett bele a királynő. Így lett a királylányból libapásztor. Reggel, amint felébredt, kettétörte a mandulát, hát láss csodát: aranymotolla, aranszövőszék s aranyorsó lett belőle. Látták ezt a szolgálólányok, siettek a királynőhöz. Amint a királynő a csodálatos hírt meghallotta, tüstént megparancsolta, hogy vegyék el a lánytól a kincset érő holmit, egy libapásztor úgysem megy ilyesmivel semmire.

– A királynő azt parancsolta, hogy add neki az aranymotollát, az aranszövőszéket meg az aranyorsót – mondták a lánynak a szolgálók.

– Szívesen neki adok mindent – felelte a királylány – ,csak egyetlen éjszakára engedjétek hozzám Búzadara úrfit.

A királynő ráállt a dologra, úgy gondolta, semmi baja nem eshet az úrfinak, miért is ne engedné hát. Este, vacsoránál aztán olyan italt adott Búzadara úrfinak, amitől az ifjú mélységes méyl álomba szenderült. A szolgálólányok elvitték őt a libapásztorlányhoz, s cserébe elvették tőle az aranymotollát, az arany szövőszéket meg az aranyorsót.

Mikor a szolgálók elmentek, a királylány ébreszgetni kezdte Búzadara úrfit.

– Ébredj fel, kedvesem! – rimázkodott. – Én vagyok, aki téged megteremtett. Én vagyok, aki összegyúrt mandulából, cukorból meg búzadarából.

Három pár ezüstcipellőt elkoptattam, mire megtalálalak, te meg csak hallgatsz? Hát nem esik meg rajtam a szíved, kedvesem?

A kiráylány egész éjszaka szólongatta Búzadara úrfit, de az ifjú nem ébredt fel. Reggel a szolgák visszavitték őt a királynőhöz, aki megint bájitalt adott neki, mire az úrfi rögvést felébredt.

Akkor a kiráylány kettétörte a diót, s hát láss csodát: egy aranytyúk termett előtte aranycsibékkel. Látták ezt a szolgák, vitték is a hírt a királynőnek.

– Siessetek – mondta a királynő. – Ezeket is vegyétek el tőle. Minek az a kincs egy libapásztornak? Ha pedig azt mondja, hogy Búzadara úrfit kéri cserébe, odaadjuk neki megint. Múlt éjjel is odaadtuk, s lám semmi baja nem esett.

Mentek a szolgák a libapásztorlányhoz, s mondták neki, mit üzen a királynő.

– Nem bánom, vigyétek az aranytyúkot, meg az aranycsibéket, de megint kérem éjszakára Búzadara úrfit.

A királynő persze megint elaltatta az ifjút, a leány hiába ébresztgette, aludt, mint a tej, hogyan is ébredt volna fel! Reggel aztán a szolgák vitték vissza megint. Akkor a kiráylány kettétörte a mogyorót, s hát láss csodát: egy csodálatos aranszegfű termett előtte. A királynő azt is elvette tőle Búzadara úrfiért cserébe.

Hanem a libapásztorlány kunyhója mellett lakott egy szabó, aki éjszakánként mindent hallott, amit a lány mondott. A harmadik napon aztán ez a szabó elment Búzadara úrfihoz.

– Felséges király úrfi, megbocsáss, kérdeznék tőled valamit – szólította meg.

– Kérdezz csak bátran! – felelte az úrfi.

– Este hol alszik uraságod?

– Ezt meg minek kérded? Ugyan hol aludnék? Hát itthon!

– Búzadara uram, két napja le se hunyom a szemem az új libapásztorlány miatt. Egész éjszaka csak ismételteti: Búzadara úrfi, ébredj fel! Három pár ezüstcipellőt elkoptattam, mire megtalálalak, te meg csak hallgatsz?

Akkor Búzadara úrfi egy szempillantás alatt mindent megértett, de nem szólt senkinek egy szót sem, csak felnyergelte a paripáját, s megtöltött egy zsákot aranypénzzel.

Este, mikor a királynő altatót adott neki, nem itta meg az italt, de úgy tett, mintha elaludna. Vitték is rögvést a szolgák a kiráylányhoz. Búzadara

boldogan, meghatottan ölelte magához kedvesét. Felpattantak a paripára, vitték a zsák aranypénzt is, reggelre már messze jártak.

A szolgálok sírva jelentették a hírt a királynőnek. Mikor a királynő meghalotta, hogy Búzadara úrfi megszökött, éktelen haragra gerjedt, s elhatározta, hogy ő is gyúr magának egy férfit a régi kedvese helyett. Megparancsolta a szolgálóinak, hogy törjenek mandulát, s keverjék össze cukorral meg darával.

A királynőnek azonban nem sikerült az, amit a leánytól elirigyelt. A gonosz asszony imádság helyett negyven álló napig szitkokat szórt az égre, így a báb nem kelt életre, végül a szolgálóknak kellett a szemétdombra hajítaniuk.

A királylány és Búzadara úrfi visszatért a birodalomba, hetedhét országra szóló lakodalmat csaptak, s boldogan éltek, míg meg nem haltak.